

Nr. 1423B/21.04.2026

Parlamentul României
Camera Deputaților
Grupul Parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor

INTERPELARE

Către: **Ministerul Apărării Naționale**

În atenția: **Domnului Radu MIRUȚĂ, Ministrul Apărării Naționale**

De la: **Doamna Ramona Ioana BRUYNSEELS - Deputat AUR ales în Circumscripția Electorală nr. 13, Cluj**

Subiectul interpelării: **Proiectul de act normativ care restricționează dreptul la libera exprimare al militarilor si veteranilor**

Stimate domnule Ministru,

La data de 30 martie 2026, Ministerul Apărării Naționale a publicat în transparență decizională, pe site-ul <https://sg.mapn.ro/transparența>, un proiect de ordin pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.132/2012 privind acordarea gradelor și înaintarea în gradul următor a cadrelor militare în rezervă și în retragere, avansarea în grad a veteranilor de război, precum și înaintarea în gradul următor a fostelor cadre militare active îndepărtate abuziv din armată în perioada 23 august 1944 – 31 decembrie 1961. Proiectul a primit avize favorabile din partea tuturor structurilor consultate și urmează să fie publicat în Monitorul Oficial al României.

Prin modificarea propusă la articolul 16, proiectul introduce printre situațiile în care un cadru militar NU poate face obiectul acordării gradului sau înaintării în gradul următor și situația prevăzută la litera e): cadrul militar „a adus atingere demnității și prestigiului Armatei României, prin afirmații sau articole publicate în spațiul public sau mass-media”. Referatul de aprobare al proiectului justifică explicit această prevedere prin necesitatea „instituirii unui mecanism prin care se va evita riscul înaintării în gradul următor a unor cadre militare care, prin acțiunile lor, desfășurate în spațiul public sau mass-media, ar putea aduce atingere demnității și prestigiului Armatei României”.

Prevederea este profund problematică din mai multe perspective. În primul rând, noțiunea de „atingere adusă demnității și prestigiului Armatei” nu este definită în proiect și nici în legislația de referință, lăsând la discreția exclusivă a structurilor ierarhice aprecierea dacă o declarație publică sau un articol de presă al unui veteran sau cadru în rezervă constituie o astfel de atingere. Această nedefinire creează o marjă arbitrară de aplicare și generează, în mod previzibil, autocenzura: cadrul militar în rezervă sau veteranul care dorește să fie înaintat în grad se va abține să exprime public orice opinie critică față de instituție, de teama calificării acesteia ca „atingere adusă demnității și prestigiului”.

În al doilea rând, cadrele militare în rezervă și veteranii de război nu mai sunt angajați activi ai instituției militare și, prin urmare, se bucură de deplina libertate de exprimare garantată de articolul

30 din Constituția României, în aceleași condiții ca orice cetățean civil. Condiționarea acordării unui drept patrimonial – avansarea în grad, cu consecințe directe asupra pensiei militare – de abținerea de la exprimări publice considerate indezirabile de către conducerea instituției echivalează cu o sancțiune indirectă aplicată exercitării unui drept constituțional fundamental. Această construcție juridică este incompatibilă cu principiile statului de drept și cu standardele Curții Europene a Drepturilor Omului în materia articolului 10 din Convenție.

În al treilea rând, efectul practic al acestei prevederi este deosebit de grav în contextul actual. Veteranii de război și cadrele în rezervă constituie principala voce publică a experienței militare acumulate în sistem și reprezintă un vector esențial de semnalare a disfuncționalităților instituționale, a abuzurilor și a nedreptăților salariale sau de pensie. În condițiile în care aceștia nu au drept la grevă, nu pot desfășura activitate politică și se bucură de drepturi sindicale extrem de limitate, exprimarea publică este unul dintre puținele instrumente reale de apărare a drepturilor lor. Condiționarea avansării în grad de abținerea de la orice exprimare publică critică îi lasă practic fără niciun mecanism efectiv de presiune instituțională.

Nu în ultimul rând, prevederea ridică serioase semne de întrebare în raport cu principiul egalității în fața legii, consacrat de articolul 16 din Constituția României. Un cetățean civil care critică public o instituție a statului nu suportă nicio consecință patrimonială ca urmare a acestei exprimări. În schimb, un veteran de război sau un cadru militar în rezervă – care au servit România cu sacrificii reale și care continuă să aibă drepturi patrimoniale legate de statutul lor militar – sunt puși în situația de a alege între avansarea în grad și exercitarea liberă a dreptului la exprimare. Această diferență de tratament nu este justificată de nicio rațiune de securitate națională și depășește cu mult limitele restricțiilor admisibile prevăzute de articolul 53 din Constituție.

Subliniem că problema nu ține de scopul declarat al proiectului – clarificarea criteriilor de avansare în grad, cu care suntem de acord în principiu – ci exclusiv de litera e) a articolului 16 alin. (1), care introduce un criteriu de natură expresivă, subiectiv și nedefinit, cu efect de cenzură indirectă. Un proiect care urmărește sporirea prestigiului și imaginii instituției militare nu poate atinge acest obiectiv prin reducerea la tăcere a celor care au servit în armată, ci doar prin reforme reale de substanță.

Având în vedere cele de mai sus, vă solicit să răspundeți punctual la următoarele întrebări:

1. Care este definiția exactă pe care Ministerul Apărării Naționale o aplică sau intenționează să o aplice noțiunii de „atingere adusă demnității și prestigiului Armatei României”, prevăzută la articolul 16 alin. (1) lit. e) din proiect, și care sunt criteriile obiective după care o afirmație sau un articol publicat în spațiul public va fi calificat ca întrunind această condiție?
2. Care structură sau persoană din cadrul Ministerului Apărării Naționale are competența de a constata incidența situației prevăzute la articolul 16 alin. (1) lit. e), ce procedură se aplică în acest scop, ce căi de contestare sunt puse la dispoziția persoanei vizate și care este termenul de prescripție aplicabil?
3. Cum apreciază Ministerul Apărării Naționale compatibilitatea articolului 16 alin. (1) lit. e) cu articolul 30 din Constituția României privind libertatea de exprimare și cu articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, având în vedere că prevederea condiționează un drept patrimonial – avansarea în grad cu efecte directe asupra pensiei militare – de abținerea de la exprimări publice considerate indezirabile de instituție?
4. A fost solicitată avizarea de constituționalitate și legalitate a proiectului de către Consiliul Legislativ? Dacă da, care a fost opinia acestuia cu privire la litera e) a articolului 16 alin. (1)? Dacă nu, de ce a fost omisă această avizare obligatorie?

5. Referatul de aprobare justifică introducerea literei e) prin necesitatea evitării înaintării în grad a militarilor care, prin acțiunile lor publice, „ar putea aduce atingere demnității și prestigiului Armatei”. Vă solicit să prezentați cazurile concrete, documentate, care au stat la baza acestei justificări și să explicați de ce instrumentele disciplinare și judiciare existente s-au dovedit insuficiente pentru a le soluționa.
6. Cum se justifică, din perspectiva articolului 16 din Constituție privind egalitatea în fața legii și a articolului 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi, faptul că un veteran de război sau un cadru în rezervă – care nu se mai află în raporturi de serviciu activ cu instituția militară – suportă consecințe patrimoniale directe ca urmare a exercitării dreptului constituțional la liberă exprimare, în timp ce orice alt cetățean civil nu suportă nicio consecință similară?
7. Veteranii de război și cadrele militare în rezervă reprezintă principala voce publică a experienței militare acumulate și un mecanism esențial de semnalare a disfuncționalităților din sistem. Ce mecanisme alternative de semnalare a nedreptăților și abuzurilor instituționale sunt prevăzute, astfel încât eliminarea exprimării publice critice ca instrument de presiune să nu îi lase pe aceștia fără niciun recurs real?
8. Proiectul a fost consultat cu asociațiile și ligile reprezentative ale veteranilor de război și ale cadrelor militare în rezervă înainte de finalizarea și avizarea sa? Dacă da, care au fost pozițiile acestora față de litera e) a articolului 16 alin. (1)? Dacă nu, de ce a fost omisă această consultare?
9. Intenționează Ministerul Apărării Naționale să elimine sau să reformuleze substanțial prevederea de la articolul 16 alin. (1) lit. e), astfel încât eventuala limitare a avansării în grad să fie condiționată exclusiv de fapte penale definitive sau de sancțiuni disciplinare formale, iar nu de conținutul unor afirmații sau articole publicate în spațiul public, și, dacă da, în ce termen?

Stimate domnule Ministru, scopul declarat al proiectului – clarificarea criteriilor de avansare în grad și sporirea prestigiului instituției militare – este legitim. Însă o instituție militară nu câștigă prestigiu prin reducerea la tăcere a celor care au slujit-o, ci prin transparență, echitate și reformă reală. Litera e) a articolului 16 alin. (1) nu servește securitatea națională și nu sporește prestigiul Armatei – ea creează o cenzură indirectă, nedelimitată juridic, cu efect descurajant asupra exercitării unui drept constituțional fundamental. Solicit nu doar răspunsuri, ci și retragerea sau reformularea urgentă a acestei prevederi.

Vă rog să îmi transmiteți răspunsul în scris, în termenul prevăzut de lege.

Vă mulțumesc,

Ramona-Ioana Bruynseels,
Deputat în circumscripția electorală nr. 13, Cluj